

Concepte de bază privind Ecodesign-ul

Unitatea 6: Aspectele de Mediu ale unei Organizații

Carmen Fernández Fernández. c.fernandez@cetem.es

- 6.1 Introducere în aspectele de mediu 2
- 6.2 Cum să identificați aspectele de mediu 3
 - 6.2.1 Stabilirea condițiilor pentru identificare 4
 - 6.2.2 Identificarea proceselor și operațiunilor 4
 - 6.2.3 Analiza proceselor și operațiunilor 4
 - 6.2.4 Identificarea și înregistrarea aspectelor de mediu 5
- 6.3 Cum să evaluezi aspectele de mediu 5
- 6.4 Cum să prioritizezi aspectele de mediu 6
- 6.5 Cum să stabilești obiectivele, scopurile și programele de mediu ... 7

La terminarea acestei unități un cursant va putea:

- Să identifice aspectele de mediu legate de activitatea lor de lucru.
- Să fie capabili să le aplice produselor.

6.1 Introducere în aspectele de mediu

Protecția mediului este o cerere actuală a societății noastre care devine din ce în ce mai conștientă de problemele de mediu. Protecția mediului este, de asemenea, o cerere a clienților din organizații care doresc să achiziționeze produse sau servicii de la companii mai ecologice care aplică măsuri pentru a minimiza impactul lor asupra mediului.

Fiecare activitate generează un impact asupra mediului. Extinderea unui astfel de impact depinde de natura și cantitatea de resurse sau de energia consumată, precum și de deșeurile, descărcările și emisiile rezultate din aceste activități și anume aspectele legate de mediu.

Ce sunt aspectele și impactul asupra mediului?

"Aspectul și impactul asupra mediului", în conformitate cu Standardul de management de mediu ISO 14001¹, sunt definite după cum urmează:

-ASPECTUL DE MEDIU: element al activităților, produselor sau serviciilor organizației, care pot interacționa cu mediul.

-IMPACTUL ASUPRA MEDIULUI: orice schimbare a mediului, fie nefavorabilă, fie benefică, rezultată în întregime sau parțial din aspectele de mediu ale unei organizații.

Aspectele de mediu implică o relație cauză-efect. Un aspect de mediu conduce la un impact asupra mediului. Pentru ca organizațiile să acționeze asupra impactului lor asupra mediului, aspectele de mediu ale activității proprii trebuie identificate și evaluate anterior. Fiecare proces și operațiune trebuie examinate, indiferent dacă sunt produse sau potențial produse.

Odată identificate, aspectele de mediu sunt evaluate și acțiunile sunt prioritizate în acele aspecte care pot genera sau generează un impact mai mare asupra mediului. În acest scop, organizațiile pot adopta sau introduce sisteme de management de mediu, în conformitate cu un standard recunoscut, cum ar fi standardul ISO 14001² sau Regulamentul EMAS³, pentru a identifica și evalua aspecte și, ulterior, să ia măsuri pentru îmbunătățirea acestora într-o manieră planificată.

¹ UNE-EN ISO 14001:2015. Sisteme de management al mediului. Cerințe cu orientare pentru utilizare.

² UNE-EN ISO 14001:2015. Sisteme de management al mediului. Cerințe cu orientare pentru utilizare.

³ Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a unei organizații la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS).

Metoda aleasă este descrisă în următoarele secțiuni:

1. "Identificarea aspectelor de mediu".
2. "Evaluarea aspectelor de mediu".
3. "Prioritizarea aspectelor de mediu".
4. "Stabilirea obiectivelor, Țelurilor și programelor de mediu".

6.2 Cum să identificați aspectele de mediu

Pentru a identifica aspectele de mediu, trebuie luați în considerare câțiva factori: toate activitățile, produsele și serviciile organizației și circumstanțele în care se desfășoară procesele și operațiunile legate de mediu. Impactul asupra mediului poate fi declanșat de aspectele de mediu identificate.

Identificarea aspectelor de mediu constă în două categorii:

- Aspecte asociate organizației și fabricării de produse sau furnizării de servicii.
- Aspecte asociate produselor fabricate pentru a minimiza impactul lor de-a lungul ciclului lor de viață.

Odată ce sistemul de gestionare este introdus, identificarea se efectuează și se verifică cel puțin o dată pe an. Dacă există modificări în cadrul organizației, aceasta ar trebui verificată după o variație a aspectelor și impacturilor deja identificate sau dacă unele noi sunt identificate.

Etapele privind identificarea aspectelor de mediu pot fi rezumate astfel:

- Stabilirea condițiilor de identificare.
- Identificarea proceselor și operațiunilor.
- Analiza proceselor și operațiunilor.
- Identificarea și înregistrarea aspectelor de mediu.

Aceste etape sunt descrise în următoarele subsecțiuni.

6.2.1 Stabilirea condițiilor pentru identificare

Pentru a stabili condițiile de funcționare și circumstanțele în care sunt identificate aspectele, trebuie luate în considerare următoarele:

- Condiții de funcționare standard.
- Condiții anormale, cum ar fi începuturi, opriri, întreținere preventivă etc.
- Incidente, accidente sau situații de urgență care pot fi rezultatul unor activități cum ar fi scurgerile, efluenții accidentali etc.
- Posibilele aspecte legate de activitățile anterioare și viitoare.

6.2.2 Identificarea proceselor și operațiunilor

Organizația trebuie să identifice procesele și operațiunile asociate acestora, care pot avea un impact asupra mediului.

Este recomandabil să se utilizeze diagrame de flux – ale cartografierii proceselor – pentru a afișa fiecare operațiune asociată producției, furnizării de servicii sau a oricărei alte activități implicate în generarea impactului asupra mediului.

6.2.3 Analiza proceselor și operațiunilor

Odată ce procesele și operațiunile sunt identificate, se iau următoarele măsuri:

- o analiză a "intrărilor" și a "ieșirilor" fiecăruia dintre ele, luând în considerare și activitățile auxiliare și de servicii. Astfel de "intrări" și "ieșiri" sunt, de fapt, aspectele de mediu.

Exemple de "intrări" și "ieșiri":

-
- intrări: consumul de apă, energie și combustibil, materiale și consumabile etc.
 - ieșiri: efluenți, deșeuri, emisii etc.
-

- O recunoaștere a situațiilor de risc în fiecare zonă.
- Identificarea ciclului de viață al produsului pe baza căruia vor fi identificate alte aspecte. Acest lucru se va întâmpla în mod specific în acele procese în care organizația are o intervenție mai extinsă - faze de utilizare, livrare către client, materiale de produs și ambalare.

6.2.4 Identificarea și înregistrarea aspectelor de mediu

Odată ce au fost identificate toate operațiunile și situațiile în care apare un impact asupra mediului, sunt definite fiecare dintre aspectele de mediu identificate.

O astfel de identificare a aspectelor de mediu poate fi clasificată pe categorii, fie pentru "intrări", fie pentru "ieșiri":

- *Intrări:*

- Consumul de materiale (materii prime).
- Consumul de energie, apă, etc.

- *Ieșiri:*

- Deșeuri sortate după tip: periculoase, inerte și nepericuloase.
- Efluenți.
- Emisii de atmosferă.

Fiecare aspect de mediu va fi definit în conformitate cu următoarele informații:

- Desemnarea aspectului.
- Originea (fiecărei intrări) și destinația (ieșirilor).
- Cantitate (numere absolute sau relative).
- Unitate de măsură.
- Caracteristicile fizico-chimice ale aspectului de mediu pentru a exemplifica aspectul, cel puțin într-un mod calitativ.

Înregistrările privind aspectele de mediu vor permite organizației:

- *Să afișeze o serie de aspecte cu toate datele colectate: data de origine, amploarea acesteia, caracteristicile fizico-chimice, cauzele originii acesteia și mediul afectat de aceasta.*

6.3 Cum să evaluezi aspectele de mediu

Pentru a evalua aspectele de mediu, organizația trebuie să definească criteriile care să permită stabilirea unei ierarhii în funcție de importanța acestora.

Aspectul relevant este etichetat și clasificat drept: "aspect semnificativ".

Criteriile de evaluare a aspectului pot fi:

-
- Generale: pot fi aplicate mai multor aspecte de mediu.
 - Reproduse: pot fi aplicate în diferite condiții sau situații.
 - Capabile de verificare independentă: verificată de mai multe persoane și cu același rezultat în fiecare caz.
-

Evaluarea aspectului trebuie efectuată în condiții normale sau anormale sau în situații de incidenți, de urgență sau de accident. Trebuie luate în considerare următoarele:

- Amploarea aspectului rezultat: consumat, emis, evacuat etc.
- Cât de des se întâmplă.
- Cât de mare este zona afectată, de ex. un sol afectat de o scurgere.
- Pericol, severitate și toxicitate.
- Cât de mare este aspectul, apropiat de limitele admise de legislație sau criterii interne.
- Cât de sensibil este mediul în care este generat aspectul.
- Cerințe legale care ar putea exista în privința aspectelor de mediu.

6.4 Cum să prioritizezi aspectele de mediu

Pentru a prioritiza aspectele organizației, clasificarea prin "aspect semnificativ de mediu" va fi considerată model. Cu acest scop, pot fi aplicate mai multe metode.

Metodele de realizare a unei prioritizări a aspectelor de mediu:

- Matrice de semnificație: folosită în evaluări cantitative. Aceasta poate fi definită ca o matrice de evaluare. Pentru fiecare aspect identificat, odată obținute rezultatele pentru fiecare criteriu, matricea este verificată pentru a stabili dacă aspectul este negativ sau nu.
- Evaluarea procentuală: folosită în evaluările cantitative. Odată ce o evaluare generală pentru fiecare aspect este obținută - valoare numerică-, acele aspecte cu cel mai mare punctaj vor fi considerate semnificative. O limită de scor poate fi stabilită printr-un procentaj, de exemplu: 10% din cele mai înalte aspecte sunt catalogate ca fiind semnificative.
- Statutul de reglementare: aplicat în mod indiscutabil evaluărilor cantitative sau calitative. Datorită importanței legislației de mediu în mediul înconjurător, este stabilit un rang pentru a evidenția ca fiind semnificative acele aspecte care sunt reglementate de legislația în vigoare.
- Interesul persoanelor vizate: aplicat evaluărilor cantitative sau calitative. Gradul de semnificație al unui aspect este stabilit având în vedere părțile interesate externe. Un aspect este semnificativ și o prioritate în cazul în care există reclamații asociate unui astfel de aspect, sau acel aspect este reglementat de regulamentul actual.

Rezultatul evaluării și prioritizării trebuie să fie:

- Coerent cu situația actuală a organizației. În acest sens, nu ar fi rezonabil ca rezultatele evaluării să nu prezinte aspecte semnificative din toate aspectele de mediu generate.
- Concentrat pe reducerea aspectelor de mediu. Deși unele aspecte nu pot fi catalogate ca semnificative, nu este exclusă responsabilitatea organizației de a lua măsuri pentru a le reduce, de ex. introducerea unui sistem de management de mediu.
- Înregistrat într-un dosar astfel încât să poată fi afișate datele colectate, criteriile de evaluare și rezultatele fiecărui aspect de mediu al organizației.

6.5 Cum să stabilești obiectivele, scopurile și programele de mediu

Pentru a stabili obiective, scopuri și programe de mediu, organizația trebuie:

- Să definească o serie de obiective și scopuri adecvate pentru organizație și să clarifice dacă acestea vor fi aplicate numai anumitor unități specifice sau întregii organizații.
- Să ia în considerare faptul că sunt în conformitate cu:

o Politica de mediu a organizației.

- o Aspectele semnificative de mediu.

- o Cerințele legale și de reglementare.

- o Opiniile părților interesate.

- Să efectueze o planificare strategică de mediu pentru a atinge obiectivele și scopurile, adică să creeze un program de management de mediu care include:

- o Implementarea acțiunilor și îmbunătățirilor necesare pentru atingerea scopurilor și obiectivelor într-o manieră planificată.

- o "Scopuri" pentru a atinge obiective parțiale.

- o Evaluarea eficacității sale prin intermediul unor indicatori stabiliți pentru a măsura gradul de conformitate obținut de organizație.

- o Revizuirea periodică a programului pentru a actualiza posibilele modificări sau pentru a modifica acele aspecte care ar putea schimba comportamentul acestora.

